

Lastniki in izdajitelji: Okrajna odbora SZDL Kočevje in Novo mesto – tiskarski peček. – Urejuje uredniški odbor. – Odgovorni urednik Tone Gošnik. – Tiskarski Slovenskega poročevalca v Ljubljani, predstavnik Franec Plevl. – Uredništvo je upravljal Novo mesto. Cesta komandanta Staneta 25. – Počasi predel 33. Tel.: 01-127. – Tekodi načrti pri Mestni heraldici v Novem mestu 616-H-T-24. – Letna naročnina znaša 400 din. po polletne 240 din. feritetska 120 din in je plačljiva vnaprej. – Za iznosom 900 din oz. 3 ameriške dolarje.

Dolenjski list

Tednik okrajev Kočevje v mesto

TRŽNO INŠPEKCIJO BI BILO TREBA OKREPITI

Tržna inšpekcija je družbeni organ, ki kontrolira poslovanje gospodarskih organizacij in opozarja na nezakonitosti in napake, ugotovljene težje primere pa prijavlja za kaznavanje. Sestmesečni pregled dela Okrajne tržne inšpekcije Novo mesto dokazuje, da je bilo do doleta v odpravljanju nepravilnosti in odkrivanju kaznivih dejanj plodno in družbeno koristno ter da bi bilo potrebno tržno inšpekcijo samo še okrepit. Tržne uslužbenci inšpekcije so v šestih mesecih pregledali 163 obravanh in napravili 68 zapisnih pregledov. Na splošno so ugotovljali, da je zlasti v manjših podjetjih obrobiti poznavanje predložov šele sliško ali ga sploh ni. Na odgovornih mestih v podjetjih so ljudje, ki se premalo zanimajo za pravilno poslovanje ali pa mu niso kos. To velja posebno za podjetje trgovine in druge manjše gospodarske organizacije. Zlasti je bilo veliko napak pri odprtih. Zasebna gostilna so prav velekokrat med krilci predpisov. Premalo se zanimajo za dvig govorilcev in turizma in preved za lastni dobišek, obenem pa večkrat krilo je predpis o vodenju po-

slavnih knjig in zaposlitvi tuje delovne sile. Inšpekcija je odkrila tudi vrsto kaznivilih dejanj.

Nezakonit zaslujek – podpiranje privatnikov

Kmetijska zadruga Šela – Šumberk je leta 1954 izposlavala pri OZZ Novo mesto potrdilo o ustvarjenih devizah, če da bo kupila stroje. Dejanjsko pa sta Šla predsednik zadruge in ročnikar Ozimek, ki niti ni bil uslužbenec KZ, v Ljubljano k Agrotehniki in za tega dnevna sredstva kupila 45 garnitur zavornih oprem za traktorske prikolice po 36.186 din komad. Skupno sta plačala zanje 1.628.370 din ali 10.469 nemških mark. Se isti dan sta prodala te zavore Slovenija-avtu po 92.000 din. Tako je KZ pri tej kupljil čez ulico »zavušila« 2.511.630 dinarjev. Za ta denar je KZ kupila po prostih cenah 6 elektromotorjev in jih poklonila privatnikom, obenem pa jih vpisala kot osnovna sredstva in plačuje od njih amortizacijo. Kupila je od privatnikov tudi dva milna na električni pogon in jih dala v brezplačni način dvenaščetka kmetom. Ostali dejanji so porabili za elektrifikacijo načrta. Zraven tega je nastal še pri-

manjši napak pri odprtih.

voljno zvišanje cen za svoj račun v hoteli posamezni uslužbenca prikrito organom inšpekcije tako, da so začeli prodajne bloke. Le del teh jih je prišel v roke. Republiška revija je ugotovila, da je zadružna napravila v letu 1954 62.074 din pramanjklja. Krive so bili prijavljene.

Tudi v poslovnični »Kuriju« v Novem mestu so organi odkrili, da so prodajali premog dražje kot bi smeli, uslužbeni pa so dobivali kurivo znatno ceneje, kot so bili upravičeni. Zadržano trgovsko podjetje »LES« je prekorakovalo zakonita podobila in se ni držalo od kupnega območja in načina odkupa, zaradi česar so bili odgovorni uslužbenci predlagani v kaznovanju.

V gostilni »Opata« v Trebnjem so organi ugotovili, da je bilo prodanega 52 litrov žganja in 800 litrov vina več, kot je bilo vpisano v poslovne knjige. V gostilni »Karlovšček« so ugotovili, da je prodano 80 litrov žganja pojšč več, kot je bilo izkazano. Pri gostilni »Grmoviču« v Ponikvalu je vino v prodaji imelo skoraj dva malinaga manj kot pri nakupu. Tako »shušjanje« kvalitete vina so ugotovili že pri več gostilnarijih, kar dokazuje, kako potrebna bi bila stalna kontrola gostil.

Upamo, da je bilo uspelo petkovno predavanje uvod delovanja Kanižarske Svobode v novem polovnem letu.

Predavanje v Kanižarici

Pretekli petek je na povabilo DPD Svobode obiskal Kanižarico dr. Slavko Perko, predstavnik iz novomeške bojnišnice. V popolnoma napoljeni rudiški prostveni dvoranji je zbranim ženam in deklevom govoril o ženskih boleznih. Zene delavskega centra, kakor tudi en iz kmečkega okolja, so bile za strokovne nasrete v priblizju besede dr. Perku iskreno hvalne.

Upamo, da je bilo uspelo petkovno predavanje uvod delovanja Kanižarske Svobode v novem polovnem letu.

Investicijske olajšave

Po veljavnih predpisih je treba pred vsako investicijsko gradnjo položiti določeno vrsto, takoj imenovano depozit. Odbor za gospodarstvo Zveznega izvrnečnega sveta je odlok o depozitih spremenil za investicijska dela v kmetijstvu, železniškem prometu in pri raziskovalnih delih.

Za takih predritev, za katere nini nikdar pravega finančnega obračuna, a po navadi so grobo kršene družbeni koristi. Le en primer.

Gradbeni odbor za postavitev mosta čez Krko pri Otočcu je predel veselico za kriče stroškov. Vendar so si clani odbora ves dobiček veselice razdelili med seboj. Tajnik je za kratek čas dela v odboru prejel nič manj kot 154.000 din. Izkavo tega ni pri obračunu navedel, da ima doma ženski vreči cementa, ki je ostal od gradnje, da je dal podjetje »Zelenina« v Novem mestu okoli 12.000 din pomoči, prav tako pa je zadržal tudi okoli 18 procentinskih metrov odpadkov, katerih ni plačal.

Organji tržne inšpekcije okraja Novo mesto so v tem času dali sodniku za prekrake 13 prijav. Javnu tožilstvo pa 8. Vse to dovolj zgorjeno dokazuje, da je tržna inšpekcija potreben organ, da pa je poleg tega povsod potrebljena tudi stroga družbenega kontrolo. Več teden je odprt Belokranjski muzej v Metliku!

Spored prireditve ob občinskem prazniku v Metliki

svetov za prosveto in kulturo, KZ in mnogočim organizacij pa je, da omogočijo zlasti mladini splošno in strokovno izobraževanje. Poudarek letotnjega splošno izobraževalnega dela bo kmetijsko-gospodarski. Organizatorji si prizadevajo, da bi bili čim več zimskih gospodarsko-kmetijskih sol, kakor so v nekaterih krajih bile že lani. Ceprav to niso prave strokovne sole, dobiti tečajniki vendar precej teoretičnega in, ob pravilni organizaciji, tudi praktičnega znanja.

Dosedaj so pripravljale tečaje in sestavljale učne načrte razne organizacije, kmetijske zadruge, Rdeči križ ter sveti za prosveto in kulturo. Te organizacije bodo tudi letos organizirale tečaje, toda vse to delo bo povezovala Komisija za poslovno izobraževanje pri Svetu za prosveto in kulturo. Predsednik komisije je Olmar Zorn, sol. upravitelj v Podzemju; tajnik pa Franc Kocuvan, strokovni učitelj Kmetijske šole na Grmu. Prva seja je bila 8. novembra v Novem mestu.

V Mirni peti bo 20. novembra začela s pokonom zimska gospodarsko-kmetijska šola; pouk bo trajal do konca marca, ko lani. Prijavilo se je na 20 mladincov in mladine. V Senterjevu so sleherno zimo dosegli lepo uspehe pri izobraževanju kmečke mladine in tudi letos so se dobro pripravili za pričetek kmetijsko-gospodarske šole. Težko je s prostorom, ker stavba, namenjena kmetijski soli, se ni dograjena. Komisija sodi, da bi bilo treba organizirati take zimske kmetijske šole še v Črnomlju, Metliki, Semiču, Mokronugu, Žužemberku, Sentrupertu, v Koštanjevcu, Trebnjem in še kjer. Gledate načrta za zimsko izobraževanje komisija meni, da je treba dati prednost praktičnemu pouku, ki naj sledi teoretičnemu, vrh tega naj imenuj načrti tudi politično-zemeljne. Razen trimesencev kmetijskih sol bodo na vseh osnovnih šolah in pri KZ krajski tečaj. Naloga občinskih odborov,

je, da se stanovanjem, ne toliko v Kočevju samem, pač pa

Stanovanja - resen problem Kočevja

Pretekla sta dva meseca, kar je pričel veljati nov komunalni sistem in je občina Kočevje postala po površini največja v Sloveniji, saj meri 61.369 ha, ceprav ima le 12.900 prebivalcev in spada torej med najmanj naseljene občine. Značilnost je tudi, da obsega vse tisto ozemlje, kjer so bili do leta 1941 naseljenci Kočevje. Poseten poleti teh vasi in krajev je, da so bili med vojno v glavnem unesenici in požgani. Tudi samo mesto Kočevje je utrpel med vojno veliko škodo. Vojno razdejanje in nenасeljenost je dalo pečat Kočevski v povojnih letih. Zato so mnogi, ki so priseljili sem, smatrali Kočevsko kot manj vreden kraj. Stanje pa se iz leta v leto izboljšuje.

Težko je s stanovanjem, ne toliko v Kočevju samem, pač pa

v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva – velika delovščina, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslujkom, pa tudi odhaja, ker življenski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem, pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo povojno zgrajenih le 80 stavb. Pomankanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomankanje sol in ostalo so vzrok, da se doseženi ljudje ne ustoliščijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši. Nayzad-

tem pa zaslujijo delavelci in vodstvo Kmetijsko gozdarskega posestva v Kočevju vse priznane za delo, kakor tudi za uspehe, ki so jih dosegli v kmetijski skupnosti.

Ce pa hocemo, da se bodo počeli za delovne ljudi izboljšati in da se bodo ti za stalno nastavili v tem kraju, bo treba čimprej priceti z gradnjo stanovanj.

Minimalni življenski pogoji, med katerimi ima glavno mestno stanovanje, bodo pripomogli tudi k večjim gospodarskim uspehom kmetijstva, kot glavne panoge tega območja. Z.D.

v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva – velika delovščina, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslujkom, pa tudi odhaja, ker življenski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem, pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo povojno zgrajenih le 80 stavb. Pomankanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomankanje sol in ostalo so vzrok, da se doseženi ljudje ne ustoliščijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši. Nayzad-

tem pa zaslujijo delavelci in vodstvo Kmetijsko gozdarskega posestva v Kočevju vse priznane za delo, kakor tudi za uspehe, ki so jih dosegli v kmetijski skupnosti.

Ce pa hocemo, da se bodo počeli za delovne ljudi izboljšati in da se bodo ti za stalno nastavili v tem kraju, bo treba čimprej priceti z gradnjo stanovanj.

Minimalni življenski pogoji, med katerimi ima glavno mestno stanovanje, bodo pripomogli tudi k večjim gospodarskim uspehom kmetijstva, kot glavne panoge tega območja. Z.D.

v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva – velika delovščina, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslujkom, pa tudi odhaja, ker življenski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem, pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo povojno zgrajenih le 80 stavb. Pomankanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomankanje sol in ostalo so vzrok, da se doseženi ljudje ne ustoliščijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši. Nayzad-

tem pa zaslujijo delavelci in vodstvo Kmetijsko gozdarskega posestva v Kočevju vse priznane za delo, kakor tudi za uspehe, ki so jih dosegli v kmetijski skupnosti.

Ce pa hocemo, da se bodo počeli za delovne ljudi izboljšati in da se bodo ti za stalno nastavili v tem kraju, bo treba čimprej priceti z gradnjo stanovanj.

Minimalni življenski pogoji, med katerimi ima glavno mestno stanovanje, bodo pripomogli tudi k večjim gospodarskim uspehom kmetijstva, kot glavne panoge tega območja. Z.D.

v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva – velika delovščina, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslujkom, pa tudi odhaja, ker življenski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem, pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo povojno zgrajenih le 80 stavb. Pomankanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomankanje sol in ostalo so vzrok, da se doseženi ljudje ne ustoliščijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši. Nayzad-

tem pa zaslujijo delavelci in vodstvo Kmetijsko gozdarskega posestva v Kočevju vse priznane za delo, kakor tudi za uspehe, ki so jih dosegli v kmetijski skupnosti.

Ce pa hocemo, da se bodo počeli za delovne ljudi izboljšati in da se bodo ti za stalno nastavili v tem kraju, bo treba čimprej priceti z gradnjo stanovanj.

Minimalni življenski pogoji, med katerimi ima glavno mestno stanovanje, bodo pripomogli tudi k večjim gospodarskim uspehom kmetijstva, kot glavne panoge tega območja. Z.D.

v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva – velika delovščina, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslujkom, pa tudi odhaja, ker življenski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem, pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo povojno zgrajenih le 80 stavb. Pomankanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomankanje sol in ostalo so vzrok, da se doseženi ljudje ne ustoliščijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši. Nayzad-

tem pa zaslujijo delavelci in vodstvo Kmetijsko gozdarskega posestva v Kočevju vse priznane za delo, kakor tudi za uspehe, ki so jih dosegli v kmetijski skupnosti.

Ce pa hocemo, da se bodo počeli za delovne ljudi izboljšati in da se bodo ti za stalno nastavili v tem kraju, bo treba čimprej priceti z gradnjo stanovanj.

Minimalni življenski pogoji, med katerimi ima glavno mestno stanovanje, bodo pripomogli tudi k večjim gospodarskim uspehom kmetijstva, kot glavne panoge tega območja. Z.D.

v okolici mesta. Tu imamo obširna kmetijsko-gozdarska posestva – velika delovščina, na katera prihaja vsako leto veliko ljudi za zaslujkom, pa tudi odhaja, ker življenski pogoji niso zadovoljivi. Glavni vzrok za odhod delavcev so prav stanovanja. Okolica Kočevja je v tem, pogledu med najslabšimi kraji v Sloveniji, saj je bilo povojno zgrajenih le 80 stavb. Pomankanje stanovanj, slabe prometne zveze, slaba preskrba, pomankanje sol in ostalo so vzrok, da se doseženi ljudje ne ustoliščijo in beže v druge kraje, kjer so pogoji boljši. Nayzad-

tem pa zaslujijo delavelci in vodstvo Kmetijsko gozdarskega posestva v Kočevju vse priznane za delo, kakor tudi za uspehe, ki so jih dosegli v kmetijski skupnosti.

Ce pa hocemo, da se bodo počeli za delovne ljudi izboljšati in da se bodo ti za stalno nastavili v tem kraju, bo treba čimprej priceti z gradnjo stanovanj.

Minimalni življenski pogoji, med katerimi ima glavno mestno stanovanje, bodo pripomogli tudi k večjim gospodarskim uspehom kmetijstva, kot glavne panoge tega območja. Z.D.

v okolici mesta

Nikica Bule:

Tudi mi bomo postali piloti!

Tragično preminuli, priljubljeni upravnik letalske šole v Prečni pri Novem mestu Nikica Bule, je bil tudi dopisnik Dolenjskega lista. Ne kaj tednov pred svojo prečno smrtnjo nam je prinesel naslednji članek, ki ga objavljamo v spomin na dobrega tovarnika, komunista in požrtvovalnega pilota, instruktora mladih dolenjskih letalcev. V srečih mladih bo postal njegov lik nepozaben, njegovo ime pa je že zdaj vpisano v zgodovino razvoja letalstva na Dolenjskem, kateremu se je zadnja leta nesrečno posvečal.

Lep jesenski dan, brez dežja in močnih vetrov. To so ugodni pogoj za šolske poletje. Zgodaj zjutraj sem prišel na letališče, da opravim priprave za polet. Treba je narediti načrt, ki mora biti v skladu z vremenskimi pogoji. Zrak je miren in čist, nebo jasno in modro, brez kumulusov oblakov.

Danes bodo letel samo začetniki — na dvosedenčem letalu. Vse priprave so zaključene. Letalo je že na startu. Motor se preskuša na avtovitlu, da se ugotovi, če je letalo sposobno za vlek jadralnega letala. Ucenici se postavijo pred letalo. Sledi nadrobeni pregled letala, da se ugotovi, če je sposobno za varen polet. Dolodimo vrstni red učencev, ki bodo leteli. Tako — vse je pripravljeno. Na levem krili letala je dan znak z belo zastavico.

Učencu prepustim komando in glejam na levo in desno. Razgled je velik in lep, saj sva že 300 metrov visoko. Lepo je videti Novo mesto, Brăilin, Cegelnico in Krko s slikovitimi zavoji. Odpela sva se od žice, ki naju je vleka. Letiva v prostem poletu. Učencu rečem, naj naredi prvi ovinek. Nih pri zavodu mi ni treba paziti, tudi tegu učencev že zna. Sedim za njim in opazujem cesto iz Novega mesta proti Brăilini. Opažam vrsto dijakov, ki gredo na letališče.

Zemlja se približuje in pripravljava se za pristanek; ta je za učenca najtežji. »Fant, dobro pa!« Cakaj, bom pomagal. Tako, vidiš sva že na telegi. V splošnem si dobro vodil letalo! V kratkem boš letel sam!«

Piloti se nadaljujejo. To je že 24. start. Čutim, da sem utru-
jen. Spet sva na startu. Signa-
l daje znak z belo zastavico.
»Daj rdečo! mu rečem hitro.
»Linija poleta ni prosta!« kajti
na drugemu koncu letališča se je
pojavila vrsta učencev osnovne šole. Ko so zagledali letalo, jih
učitelji niso mogli več udržati.
Premagala jih je radovednost in
so pritekli k letalu. Ko so se
umaknili, je signaliziral pomahal
z belo zastavico. Z učencem sva
spet v zraku. Šolarji naju opa-
zijo, mahajo s kapami, ruta-
mi, z jopicami. Ko se spustiva

na tla, šolarji spet prihitijo,
otipavajo letalo in občudovajo
njen konča na kraju. Oči jim za-
rijajo od navdušenja, kajti to je
zanje izredno doživetje. O vem,
ko sem bil toliko star, kako sem
koprnjal, da bi letalo videl od
izblizu! In ko se mi je želja iz-
polnila, je bil to nepozaben tren-
utek. Tskrat videti letalo, ni
bil tako lahko. Za vas, dragi
otroci, pa danes ni to nič po-
sebnega. Lahko si ogledujete le-
ta. In do mile volje in ko boste
malo starejši, se boste lahko
učili tudi leteti pa postali bra-
bri piloti vojnega ali civilnega
letalstva.

»Ja, ja, jaz hočem postati pi-
lot... Jaz tudi... In jaz!« so
zažigalec mlada fantovska
grla. In kakšno veselje, ko sem
solarjem dovolil, da se lahko
useđejo v letalo. Prepirali so se,
kdo bo prvi. Tudi punčke so

bile vmes. Vsi bi radi poleteli
pod sinje nebo. »Vidite, prelah-
kite ste, ne morem vas popeljati!« sem jim dejal. »Letalo bi ne
moglo ohraniti ravnoteže.«

Več kot eno uro smo se pri-
srčno pogovarjali. V spomin
sme se skupaj fotografirali, njihovi
voditelji pa so se po enkrat peljali z letalom. Med njimi
je bil tudi letalski učenec
Viško Miklak, dijak učiteljice, ki
obiskuje našo letalsko šolo
in je dober član našega Aero-
kluba.

Učenci s svojimi voditelji od-
hajajo. Z učencem letalske šole
sva spet v zraku — poslavljava
se od dolga konca pod nama in
se jem zahvaljujeva na obisku.
Oni spet pozdravljajo letalo s
kapsami in rutami in jopicami.
Bil je lep dan na našem letališču v Prečni, lep za nas in
za učence, ki so prišli na obisk.

Obrtniški naraščaj potrebuje izobrazbe

Mnogi starši pa tudi mojstri stroki, imeti pa mora tudi vsaj splošno osnovno izobrazbo, je tako bo v svoji obrti in v življenju »dobro vozila. To je vzrok, da se zahteva od vajencev spričevalo, da lahko sklene učno pogodbo in da vajenec obiskuje šolo vajensko šolo. Ker pa vajenska šola tudi ne zmore vsega, bi bili potreben še posebni tečaj, kjer naj bi se učenci poleg drugega privajali tudi vedenja v družbi in oljke sploh, da ne bi imeli med njimi toliko primerov grobosti, prekljinjanja, osebne zanemarjenosti in podobno.

Enea osnovni zahtev od bodočega pomočnika v obrtniku je, da zna svoj jezik uporabljati tudi v pisavi, se pravi, da je plamen. Kako je pri marsikom prav slovenski jezik na trhlnih nogah, naj poša pismo, ki ga je poslal. Obrtni zbornici v Novem mestu nekti klijatavničar, ki bi rad opravil pomočniški izpit. Pismo je takole:

»Prašanje. Prašal bi H. A. Obartno Zbornico Novo mesto, da bise lahko prijavel da pola-

gam pomočniški in pit učiv sem se za Ključavnicašje v Novem mestu ki imam učne dobe 38 Mesecev učno dobo sem razveljavil, ki je bilo rečeno da se učna doba podlajše za eno leto, ki nisem zavaršil tri razrede Obarne Šole ki nisem mogelost, da bi bilo zavaršel sem moral jti v Armijski bili uzel uše stroške namoja roke kojki, bi bilo jist prevzel stroške če bi se lahko privaten izpit komisiju na moje stroške?«

Dokumente dostavim po potrebi koliko je mogoče in kašne rezerve, če kaj dokument velja u civilizaciji in Armiji, ki sem delav svoje stroške...«

Mislim, da bodo starši in mojstri, ko bodo prebrali to pismo in zlasti v prvih tri meseceh, ki bodo zavestni, kaj je potrebno, da se vajenec izobražuje in da morajo to izobraževanje podpirati starši in mojstri in vajenska šola — se pravi, vespri morajo vajencu zaves, kako potrebna mu je izobrazba.

„Hvala za podarjeno kri...“

Zdravi smo dalli kri za bolne, ponesrečene in — sebe

Da je v novomeškem Zdravstvenem domu stiska že več let, je znano. Toda navadno temu, da se je del ustavnih in dosedanjih prostorov Izselj v nove prostore v Jenkovici ulici, je od 8. do 12. nov. bilo v stavbi »Mej vrtic živo kot v čebelniku. Fred stavbo je stal velik avtobus z oznako Rdečega križa, na tleh pa skrbno zapri zabolji. Na njih in na avtobusu je pisalo: »Transfuzijska služba Slovenije.«

V domu je ekipa Zavoda za transfuzijo krvi in številni prostorji vodstvovali, da pridejo na vrsto in dajo kri. Odvzem krvi gre hitro, toda poprej mora vsak na temelju zdravstveni preglej. Najprej vse podatke na karton, s kartonom k medicinsku, ki pregleda kri, potem v laboratorij, kjer prav tako preglede kri, nato še na rentgenski preglej.

»Ne, nit, zakaj pa? Med tem že teče kri iz žile v pripravljeno stekleničko. Ne čutiš prav ničesar. Zdravnik je prej določil, koliko krvi lahko pogresa. Eden, dva ali tri deciliter. V nekaj minutah ste opravili. Majhen odstotek vaše kri je v tistih stekleničkih. Morda bo prava količina zadostovala, da bo zdravstvena služba vrnila življenje in zdravje materi ali potrošnjemu bolniku ali potrešnjemu malico. Nato še na rentgenski preglej. Na jih in na rentgenski preglej. Morda pa jo boš same potreboval, morda že ju tri, saj ne veste, kje vas čaka nesreča.«

S prijetno zavestjo, da ste s to oddajo krvi prispevali k zdravju sočloveka in s tem posredno tudi svojega zdravja, zapuščate sobo. Pri vratih vam tovarišica stisne v roko belo kuvert. V njej je pismeno zahvala Rdečega križa Slovenije za vaše plemenito, človešansko in socialno delovanje. V kuvertu je še številka. Z njim vas napotijo v gostišče, kjer dobite izdatno malico. Ne, to ni plačilo za oddano kri, to je samo odložitev za izgubljeni čas in priznanje.

Tako plemenito delovanje je napravilo v novomeškem okraju v prvi polovici novembra letos nad 1000 ljudi. V Trebnjem 112, na Mirni 85, v Mokronogu 77, v Novem mestu nad 700. Sem se prišli tudi iz okolice, iz Otočca, Sentjernejca, Straže in drugod. Iz kolektiva Industrie perila se jih je prijavilo 99, v Industriji obutve skoraj vsi, v NOVOTEKU 120, pri PIONIRJU 15, pri Krojači skoraj vsi, pri Mizarjih prav tako, lepo število v NOVOLESU 91, pri PIONIRJU 15, pri Krojači skoraj vsi, pri Mizarjih prav tako, lepo število v NOVOLESU so sklenili, da bo ta dan, ko gredo dati kri, dela prost in drugo priložnosti. V resnicu, vsi ti so pokazali veliko človekobiljno zaobljenje. Veliko zastupljencev je umrlo med prevozom in v bolnišnicah.

Brez transfuzije krvi ni sedobne zdravljenja. Mnogo hudoboleči, ki so bile donedavna nezdravljive, danes niso več zdravljive. Danes je skoraj vse, kar se v zdravstvenih institucijah nudi, v sklopu zdravstvenega delovanja. Tovarišice v vsem vam že pripravijo »uniformo«: belo haljo, belo čepico, platnene škorne in zaščitno dihalno platno na obraz. Tako sedaj pa v sobo in ulepite se na postajo. Med občljajem tovarišice prevežejo roko v mlinčkah z gumenjivo cevko. »Ali je kajbolelo?«

Dihajte globoko, tako, malo zakašljajte, še malo, tako, dobro je. Plijuča in srce imajo zdravo, pravi tovarišica, ki vas pregleduje na aparatu. Sedaj še k ūku ekipe, dr. Vičnjakovi. Ta izmeri krvni pritisk in utripanje srca. Ce se na vseh teh preglejih pozitivne ocene in ko zagotovite, da niste preboleli nobene težje bolezni, zlasti na ležljivosti in da take bolezni nimajo vaši ožji sorodniki, potem še kdo kandidat za oddajo kri.«

Tovarišice v vsem vam že pripravijo »uniformo«: belo haljo, belo čepico, platnene škorne in zaščitno dihalno platno na obraz. Tako sedaj pa v sobo in ulepite se na postajo. Med občljajem tovarišice prevežejo roko v mlinčkah z gumenjivo cevko. »Ali je kajbolelo?«

Ulderjev stric so jemali ljudi na kontrace. Bil je daleč naročnik znani kot hudošen in obveznik. Pridejo k njemu žužemberški Orlji, da jim napravi skupinsko sliko. Ko so dobili sliko, so bili močno užaljeni. Fotografija namreč ni pokazala tistega, kar so pričekovali, ker so imeli nekateri od njih bulaste in skrovitovane obrazne. Ječili so se, da slik ne bodo plačali, pa jim pravi stric:

»Vejste fantje, iz afri pa rejs ne znam dejati kanalčku!«

Med žužemberškimi fanti je bil tudi neki Gašper, ki se je imel za najbolj pametnega, močnega in lepega fanteta. Bil pa je tečen in prepirljiv tako, da se ga je večina fantov izogibala. Pa nanese pritisk, da v nadaljnji polemiku o upravičenosti moje belečke o Trdinu razstavi z B. K. ne spuščam, ker v tem času je bil tudi nekaj drugih fantov, ki so zlasti ker je založnica poškrbel za res lepo, estetsko opremo in notranje slikovno gradivo. Knjiga pa ima že svoj turistični pomen, saj z opisom cvički slikci tudi lepote njegove domovine — cvičkovo področje Dolenske. Vsekakor sta z izdajo te knjige opravila avtor in založba koristno in hvalevnodno delo.

Za polemiko pa manjka B. K. nekaj osnovnih pogojev, to so ločitev, zbrinjanje in poskrbelje za resno, postavljanje na mesto in jo brez učinkovitega priznati. Ker vsega tega v njegovem odgovoru ne pride, pa je našdem čudno izmotavanje in podsticanje, se v nadaljnji polemiki o upravičenosti moje belečke o Trdinu razstavi z B. K. ne spuščam, ker v takem vzdružju pravi kritiki na mesta.

Ivan Kasesnik

V 107.000 vagonih sadja, ki ga predelamo v alkohol, uničimo 19 tisoč vagonov sladkorja. Iz tega bi lahko vrednost začenjali v taki vrednosti začenjali samo prelog. Letno 10 kg sladkorja

je dokaj visoko najemalno. Zajem je bil stavba prenesena na podjetje, kot je v drugih takih primerih. Obrahtna kredita imajo komaj toliko kot znaša mesečni promet. To je premalo, kajti njihov vestni knjigovodja ne bi mirno spal, če ne bi sproti plačal vseh dobav. Lansko leto so iz svojih sredstev zgradili samanske sobe za delavce. 15 ljudi stanuje v njih. Radi bi jih zgradili še več, saj je to osnovni pogoj, da zaposlijo nove ljudi, pa njihov sklad za prostoto razpolaganje kaj majhen. V okraju družbenem načrtu je navedeno, da si podjetje in okraj dela polovico dobička v razmerju 84:16 v končnem okraju. S tem se res ne da veliko napraviti. V prvem polletju letos so zmanjšali lastno proizvodnjo in presegli dobiček za deset odstotkov in tako tudi v okraju proračun odvedli ved kot je bilo predvideno.

Zato podjetje, ki je zrasto brez družbenih investicij, je dobitnik vseh dobitkov. Podjetje, ki je eno redkih, ki vse leto svojega obstoja ni dobio nobenih družbenih investicij. Zrasto je iz lastnih ustvarjenih sredstev, hkrati pa redno odvaja jalo družbene dajatve.

NAROČILA JIH SILIJO NA POVEČANJE

Podjetje je predlagalo izpolnitve letnega načrta tudi zaradi tega, ker se je delovni kolektiv podaljšal na dve leti.

Cimprije bi namreč radi osnovali oddelki za proizvodnjo otroških čevljev, za katere je prav posebno veliko zanimanja. Pohvalno je, da v podjetju zaposlujejo tudi žensko delovno silo, saj dela samo v novomeškem obražaju nad 30 žensk. V načrtu imajo nadzidravno nadzorstvo, s čimer bi lahko na novo zaposlili še 50 delavcev.

Kot v Trebnjem, Skocjanu in Sentjerneju je podjetje pripravljeno osnovati delavnice tudi v drugih krajih. Naročilo je dovolj, sredstva pa so v sklopu podjetja, kar je eno redkih.

Obrahtna kredita imajo komaj toliko kot znaša mesečni promet. To je premalo, kajti njihov vestni knjigovodja ne bi mirno spal, če ne bi sproti plačal vseh dobav.

Lansko leto so zmanjšali lastno proizvodnjo in presegli dobiček za deset odstotkov in tako tudi v okraju proračun odvedli ved kot je bilo predvideno.

Zato podjetje, ki je zrasto brez družbenih investicij, je dobitnik vseh dobitkov. Podjetje, ki je eno redkih,

ki vse leto svojega obstoja ni dobio nobenih družbenih investicij. Zrasto je iz lastnih ustvarjenih sredstev, hkrati pa redno odvaja jalo družbene dajatve.

Skoraj neverjetno se sliši, vendar je res. Vso administrativno

stovoljnih krvodajalcev, za organizacijo prihoda na sedež ekipe in druge naloge. To priznanje je dala tudi celotna ekipa s pripombo, da tako vzorne organizacije celotne akcije niso našli nikjer. Organizacija RK je tudi s to akcijo pokazala, kako globoka korenina ima pri naših ljudeh. Rdeči križ je priredil vrsto sestankov, na katerih so priliči tudi zdravniki kirurgične oddelke novomeške bolnišnice in pojasnjavali posmen in način prenosu krvi.

Tako množični odzivi je skupni uspeh RK in zdravnikov. Hkrati pa je tudi dokaz začetki delovnih ljudi, da so pripravljeni v okviru skupnosti varovati in ohranjati življenje in zdravje bližnjega in sebe. Krvodajalstvo spada med plemenito dejavnost, zato naj bi bilo več množično. S to zavestjo smo odhajali iz Zdravstvenega doma.

P. ROMANČ

Kača zastupila 260 ljudi

To se je dogodilo v Tunisu. Velika kača je počela v pobegniti. Kamela je tekaj pedili na tla. Lastnik je kamelo, videč, da se mut